

บริจาดดวงตาเป็นทาน
(อุปัชฌายี)

ผู้ให้ของชอบใจย่อมได้ของชอบใจ ผู้ให้ของเลิศจ่อมได้
ของเลิศ ผู้ให้ของดีย่อมได้ของดี ผู้ให้ของประเสริฐย่อมเข้าถึง
ฐานะอันประเสริฐ

บริจาคดวงตาเป็นทาน (อุปัชฌาย์)

๕๑๑

ในการเดินทางไกล เราจำเป็นจะต้องมีเสบียงติดตัวไป เพื่อหล่อเลี้ยงสังขารให้ดำรงอยู่ได้ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางในโลกนี้ ในโลกหน้า หรือแม้กระทั่งไปสู่อายตณนิพพานย่อมต้องมีเสบียง คือ บุญ ไว้หล่อเลี้ยงกายและใจ บุญจะช่วยชำระใจของเราให้ใส สะอาดบริสุทธิ์ และเป็นเครื่องดึงดูดความสุขความสำเร็จในชีวิต บุญเกิดจากการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ แต่ทางมาแห่งบุญ โดยย่อ คือ การทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ปัญจก-
นิบาต ว่า

“มณฑปทายี ลภเต มณฑป
อคุคสุส ทาดาทา ลภเต ปุนคัค
วรสุส ทาดาทา วรลาภี จ โหติ
เสฏฺฐจฺนุทโท เสฏฺฐจฺมเปติ จานํ

ผู้ให้ของชอบใจย่อมได้ของชอบใจ ผู้ให้ของเลิศย่อมได้
ของเลิศ ผู้ให้ของดีย่อมได้ของดี ผู้ให้ของประเสริฐย่อมเข้า
ถึงฐานะอันประเสริฐ”

ปุณฺณากิถันหา ท่อธารแห่งบุญ เมื่อบังเกิดขึ้นที่ศูนย์กลาง-
กาย จะกลั่นเป็นดวงบุญที่สุกใสสว่าง คอยหล่อเลี้ยงรักษา
สนับสนุนส่งเสริมให้เราเป็นผู้พร้อมด้วยสมบัติทุกอย่าง

บริจาคดวงตาเป็นทาน (อุปบารมี)

๕๑๒

อานุภาพดวงบุญศักดิ์สิทธิ์จะดึงดูดสิ่งที่ดีงามเข้ามาสู่ตัวเรา ดึงดูดทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ สวรรค์สมบัติ กระทั่งนิพพานสมบัติเมื่อมีบุญมากความสุขความสำเร็จย่อมมีมาก นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายเห็นคุณค่าของบุญ จึงสั่งสมบุญทุกรูปแบบ โดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้างและเงื่อนไข โดยเริ่มต้นสั่งสมบุญด้วยการให้

โลกนี้ดำรงอยู่ได้ด้วยการให้ การให้เป็นวิสัยของบัณฑิต เป็นอริยประเพณีที่ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมานาน จะเป็นผู้ถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตได้ต้องเริ่มจากการเปิดใจให้กว้าง ฝึกการเป็นผู้เสียสละ พร้อมเสมอที่จะให้ พระโพธิสัตว์ทั้งหลายมองเห็นสุขอันยิ่งใหญ่แล้ว ท่านจึงให้ทานโดยไม่มีความตระหนี่เข้ามาครอบงำจิตใจแม้เพียงน้อยนิด ท่านยอมสละสุขเล็กน้อย เพื่อเข้าถึงสุขที่พระอริยเจ้าสรรเสริญ สละได้แม้กระทั่งเลือดเนื้อและชีวิต เพื่อมุ่งสู่พระสัมมาสัมโพธิญาณอันประเสริฐ

*เมื่อครั้งพระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นพระเจ้าสิริราช ครองแคว้นสีพี พระองค์เป็นผู้ยินดีในการบริจาคทาน ทรงบริจาคทานทุกวัน วันละ ๖๐๐,๐๐๐ กหาปณะ โดยสร้างศาลาโรงทานไว้ ๖ แห่ง

บริจาดดวงตาเป็นทาน (อุปบารมี)

๕๑๓

คือ ที่ประตูเมืองทั้ง ๔ แห่ง ใจกลางเมืองอีก ๑ แห่ง และที่
ประตูพระราชนิเวศน์อีก ๑ แห่ง พระองค์จะเสด็จไปโรงงาน ทรง
ตรวจตราการให้ทานด้วยพระองค์เองในทุกวันพระ

ครั้งหนึ่ง ในวันดิถี ๑๕ ค่ำ พระเจ้าสิริราชประทับเหนือ
ราชบัลลังก์ ทรงนึกถึงมหาทานที่พระองค์ได้บริจาค พลังดำริว่า
“ทรัพย์สมบัติภายนอกทุกอย่างเราก็ให้ครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว ไม่
มีสิ่งใดที่เรายังไม่เคยบริจาค แต่ทานเหล่านี้มิได้ทำให้เรายินดี
ปรีดาเพิ่มขึ้นเลย โฉนหนอจะมีคนที่มาขอวัตถุที่เป็นของภายใน
บ้าง”

พระองค์ทรงดำริต่อไปว่า “ในวันนี้หากมีผู้มาขอเนื้อ เรา
ก็จะให้เนื้อ ขอเลือดก็จะให้เลือด ขอหัวใจก็จะให้หัวใจ และถ้า
ใครขอดวงตาของเรา เราจะควักดวงตาทั้งคู่ให้ทันที” ท้าวลัก-
ทเวราชประสงค์จะทดลองกำลังใจ จึงแปลงเป็นพราหมณ์ชรา
มีดวงตามืดบอด ไปเข้าเฝ้าพระราชเจ้าผู้กำลังตรวจตราโรงงาน
เมื่อไปถึงได้ประคองอัญชลีเหนือเศียรเกล้า พระราชาตรัสถามว่า
“ท่านพราหมณ์ ท่านมาวันนี้ มีความประสงค์สิ่งใด”

ท้าวลักทเวราชตรัสตอบว่า “ข้าแต่มหाराชเจ้าผู้ทรง
ธรรม การบริจาดทานของพระองค์ได้ฟุ้งขจรไปทั่วสารทิศ
ข้าพระองค์เป็นคนตาบอดมีนัยน์ตาข้างเดียว ขอพระองค์โปรด

บริจาดดวงตาเป็นทาน (อุปบารมี)

๕๑๔

พระราชทานพระเนตรข้างหนึ่งแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด” พระราชาสดับถ้อยคำเช่นนั้น เกิดความปิติปราโมทย์ยิ่งนัก ถึงกับเปล่งอุทานว่า “เป็นลาภใหญ่ของเราหนอ ความปรารถนาของเราจะสำเร็จบริบูรณ์ในวันนี้แหละ เราจะได้ให้ในสิ่งที่ให้ได้โดยยากแล้ว”

พราหมณ์ได้กราบทูลอีกว่า “บัณฑิตทั้งหลายกล่าวว่า ดวงตาเป็นสิ่งที่บุรุษจะสละได้ ขอพระองค์โปรดพระราชทานดวงเนตรนั้น ที่ไม่มีสิ่งอื่นจะยิ่งกว่า แก่ข้าพระองค์เถิด” พระราชาตรัสตอบว่า “ท่านพราหมณ์ ท่านปรารถนาสิ่งใดจากเรา ขอสิ่งนั้นจงเป็นผลสำเร็จแก่ท่านเถิด เมื่อท่านขอ ดวงตาข้างเดียว เราจะให้ดวงตาทั้ง ๒ ข้างแก่ท่านเลยทีเดียว” จากนั้นทรงนำพราหมณ์เข้าไปในพระราชฐาน รับสั่งให้เรียกหมอมาควักดวงตาของพระองค์

เรื่องที่พระราชาจะบริจาดดวงตาแก่พราหมณ์ดาบอด ได้กระจายไปทั่วเมืองอย่างรวดเร็ว เหล่าอำมาตย์ราชเสนา พลกนิกรต่างกราบทูลทัดทานพระราชเอาไว้ แต่พระราชาทรงยืนยันว่า “แม้เราจะรักดวงตาทั้งสองปานใด แต่สัพพัญญูตฤณอันประเสริฐนั้น เป็นสิ่งที่เรารักและปรารถนามากยิ่งกว่า เพราะฉะนั้นเราจึงยินดีที่จะสละดวงตา ท่านทั้งหลายอย่าได้ห้าม

บริจาคดวงตาเป็นทาน (อุปบารมี)

๕๑๕

การบริจาคของเรา และอย่าได้ถือโกรธในพราหมณ์นี้เลย”

จากนั้นพระองค์ทรงรับสั่งให้แพทย์ควักดวงตาทั้งสองออก หมอได้บดโอสถหลายขนานทาพระเนตรเบื้องขวา พระองค์ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส หมอเกิดความสงสารขึ้นมาจับใจ ไม่อาจทำต่อไปได้ จึงกราบทูลพระราชาว่า “ขอเดชะ ข้าแต่ महाराजเจ้า ขอพระองค์ทรงตัดสินพระทัยใหม่เถิด ข้าพระองค์สามารถทำพระเนตรให้กลับเป็นปกติได้” พระองค์ทรงปฏิเสธว่า “ท่านอย่ามัวชักช้าอยู่เลย จงรีบควักดวงตาของเราออกเถิด” หมอจึงปรุงโอสถน้อมเข้าไปให้ทรงทาพระเนตรซ้ำอีก

เมื่อดวงตาถูกควักออก พระราชาทรงเกิดทุกขเวทนาแสนสาหัส แต่ด้วยความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวที่จะสลัดดวงตาเป็นทานให้ได้ จึงข่มทุกขเวทนาไว้ หมอได้วางดวงตาไว้ในพระหัตถ์ของพระราชา พระองค์ทรงรับดวงตาทั้งสองไว้ พลาตรัสว่า “ลัฟพัญญุตญาณเท่านั้นเป็นที่รักกว่านัยน์ตาทั้งสองของเราตั้งร้อยเท่าพันเท่า ขอผลที่เราบริจาคดวงตานี้ จงเป็นปัจจัยให้ได้พระลัฟพัญญุตญาณอันประเสริฐนั้นเถิด” แล้วได้พระราชทานดวงพระเนตรทั้งสองแก่พราหมณ์

พราหมณ์รับดวงตาทั้งสองมาแล้ว ได้ประดิษฐานไว้ในเบ้าตาด้วยฤทธาานุภาพ ทำให้สามารถมองเห็นได้อีกเป็นอัศจรรย์

บริจาคดวงตาเป็นทาน (อุปัชฌาย์)

๕๑๖

เมื่อพระราชารู้ว่า พราหมณ์มองเห็นได้เป็นปกติ ทรงโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง มีปิติแผ่ซาบซ่านไปทั่วพระวรกายชมทุกขเวทนาที่เกิดขึ้น ทำให้ความเจ็บปวดที่มีอยู่หายไปหมดสิ้น

เมื่อพระราชารู้เห็นว่า พระองค์เป็นคนตาบอดไม่สะดวกที่จะปกครองบ้านเมืองอีกต่อไป จึงมอบราชสมบัติแก่อำมาตย์ทั้งหลายเสด็จออกผนวชเป็นฤๅษีอยู่ในพระราชอุทยาน ทรงรำพึงถึงทานของพระองค์ว่า “ก่อนให้ก็มีจิตเลื่อมใส ขณะให้ก็มีใจศรัทธา หลังให้แล้วมีใจเอิบอัมเบิกบาน” ท้าวสักกะเห็นความเด็ดเดี่ยวในการบริจาคทานของพระโพธิสัตว์ จึงเสด็จมาแนะนำให้พระราชารู้ขอพร เพื่อให้ได้ดวงตากลับคืนมาอีกครั้ง

พระราชารู้ทรงทำสังฆกิจริยาว่า “ผู้ใดมาขอกับเรา ผู้นั้นเป็นที่รักของเรายิ่งนัก เมื่อพราหมณ์มาขอดวงตาข้างเดียว เราได้ให้ดวงตาทั้งสอง โดยไม่มีความรู้สึกเสียดายเลย ด้วยสังฆวาจานี้ ขอจักขุจงบังเกิดขึ้นแก่เราเถิด” ลั่นคำอธิษฐาน ดวงตาทั้งสองเกิดขึ้นใหม่ทันที มีลักษณะที่สวยงามมาก พระองค์สามารถทอดพระเนตรได้ไกลถึง ๑๐๐ โยชน์ มองทะลุฟ้าหรือกำแพงหรือภูเขาได้หมด ไม่มีสิ่งใดบังดวงตาของพระองค์ได้อีกต่อไป

เราจะเห็นว่า พระโพธิสัตว์บำเพ็ญทานบารมีอย่างยิ่งยวด โดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ท่านเกิดก็ภพก็ชาติไม่เคยว่างเว้นจาก

บริจาคดวงตาเป็นทาน (อุปัชฌาย์)

๕๑๗

การสั่งสมทานบารมี ไม่ว่าจะเป็นบารมีขั้นต้น อุปัชฌาย์ หรือ
ปรมาตมบารมี พระองค์ประพจน์เป็นแบบอย่างที่ดีงาม ให้เป็น
ต้นแบบในการสร้างบารมีของเรา เพราะพวกเราทั้งหลายต่าง
กำลังสร้างบารมีเพื่อรื้อสัตรว์ชนลัทธิไปสู่ฝั่งนิพพาน ท่านมีวัตร
ปฏิบัติอย่างไร เราก็ต้องดำเนินตามแบบอย่างของท่าน ชีวิต
การสร้างบารมีของเราจะได้ไม่ผิดพลาด มีแต่ความปลอดภัย
และประสพชัยชนะไปทุกภพทุกชาติ ตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่ง
ธรรมกันทุกคน

